

Suvestinė redakcija nuo 2005-05-11 iki 2008-07-22

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2000, Nr. [56-1673](#), i. k. 1002330ISAK00000215

Nauja redakcija nuo 2005-05-11:

Nr. [3D-243](#), 2005-04-29, Žin. 2005, Nr. 59-2080 (2005-05-10), i. k. 1052330ISAK003D-243

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO
MINISTRAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL PRIVALOMŲJŲ REIKALAVIMŲ SĖKLINĖMS BULVĖMS**

2000 m. birželio 30 d. Nr. 215
Vilnius

Siekdama užtikrinti kokybiškų sėklinių bulvių dauginimą ir tiekimą į rinką,
t v i r t i n u Privalomuosius reikalavimus sėklinėms bulvėms (pridedama).

ŽEMĖS ŪKIO MINISTRĖ

KAZIMIRA DANUTĖ PRUNSKIENĖ

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2000 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 215
(2005 m. balandžio 29 d.
įsakymo Nr. 3D-243 redakcija)

PRIVALOMIEJI REIKALAVIMAI SĖKLINĖMS BULVĖMS

Privalomieji reikalavimai sėklinėms bulvėms (toliau – Reikalavimai) parengti pagal Europos ir Viduržemio jūros regiono augalų apsaugos organizacijos (EAAO) sėklinių bulvių sertifikavimo tvarką (EAAO (1999) EAAO standartas PM 4/28 (1) Sertifikavimo tvarka. Sėklinės bulvės. EAAO *Biuletėnis* 29, 253–267), 2000 m. gegužės 8 d. Tarybos direktyvą 2000/29/EB dėl apsaugos priemonių nuo augalams ir augaliniams produktams kenksmingų organizmų įvežimo į Bendriją ir išplitimo joje (su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2005 m. vasario 28 d. Tarybos direktyva 2005/15/EB), 2002 m. birželio 13 d. Tarybos direktyvą 2002/53/EB dėl bendrojo žemės ūkio augalų veislių katalogo (su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2003 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) 1829/2003), 2002 m. birželio 13 d. Tarybos direktyvą 2002/56/EB dėl prekybos sėklinėmis bulvėmis (su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2003 m. birželio 18 d. Tarybos direktyva 2003/61/EB), 2004 m. kovo 29 d. Komisijos sprendimą 2004/297/EB, įgaliojantį Čekijos Respubliką, Estiją, Lietuvą, Vengriją, Lenkiją ir Slovakiją atidėti tam tikrų Tarybos direktyvų 2002/53/EB ir 2002/55/EB nuostatų taikymą prekiaujant tam tikrų veislių sėklomis, 2004 m. gruodžio 1 d. Komisijos sprendimą 2004/842/EB dėl įgyvendinimo taisyklių, kuriomis remdamosi valstybės narės gali leisti teikti į rinką sėklas, priklausančias veislėms, dėl kurių buvo pateiktos paraiškos jas įtraukti į žemės ūkio augalų rūšių veislių ar daržovių rūšių veislių nacionalinį katalogą (OL, 2004, 362, 21 p.).

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Reikalavimų tikslas – užtikrinti kokybiškų, sveikų sėklinių bulvių dauginimą ir tiekimą į rinką.
2. Reikalavimai privalomi fiziniams ir juridiniams asmenims (toliau – asmenys), užsiimantiems sėklinių bulvių dauginimu bei tiekimu į rinką.
3. Reikalavimai netaikomi sėklinėms bulvėms, kurios skirtos eksportuoti į trečiąsias šalis.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

4. Reikalavimuose vartojamos sąvokos:

Adaptacinis periodas – nustatytas laikotarpis, per kurį į Lietuvos rinką gali būti tiekiamas žemės ūkio augalų rūšių veislių, neatitinkančių Europos Sąjungos reikalavimų, dauginamoji medžiaga.

Aprobavimas – tai sėklinių pasėlių veislinių savybių patikrinimas lauke, siekiant nustatyti pasėlių tinkamumą tam tikros veislės ir tam tikros kategorijos (klasės) sėklinėms bulvėms išauginti.

Augalas kandidatas – augalas, skirtas meristeminių audinių kultūrai gauti.

Dauginimo sutartis – asmens ir selekcininko raštiškas susitarimas, suteikiantis asmeniui teisę dauginti žemės ūkio augalų rūšių dauginamosios medžiagos veisles, kurioms taikomas adaptacinis periodas.

In vitro – augalų auginimas uždaruose induose (kolbose, mėgintuvėliuose ir kt.) ant dirbtinių mitybinių terpių steriliomis sąlygomis.

Meristeminių audinių kultūra – panašios struktūros ląstelės, turinčios vienodą fiziologinę funkciją.

Oficialios priemonės – priemonės, kurias taiko Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, aprobuodama sėklinių bulvių pasėlius, tikrindama jų užsikrėtimą virusais,

kurie nurodyti 2 priede, ir kitus veiksmus, susijusius su sėklinių bulvių sertifikavimu, tiekėjo prašymu sertifikuodama sėklines bulves, taip pat priemonės, kurias Valstybinė augalų apsaugos tarnyba taiko, atlikdama tyrimus fitosanitarijos srityje.

Sėklinės bulvės – tai *Solanum tuberosum* L. gumbai, kurie auginami pagal šiuose Reikalavimuose nustatytus dauginimo etapus ir atitinka nustatytus kokybinius ir fitosanitarinius reikalavimus.

Sėklinių bulvių siunta – tai vienos veislės ir kategorijos (klasės) sėklinių bulvių kiekis.

Kitos reikalavimuose vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos augalų apsaugos įstatyme (Žin., 1995, Nr. [90-2013](#); 2003, Nr. 102-4583), Lietuvos Respublikos fitosanitarijos įstatyme (Žin., 1999, Nr. [113-3285](#)), Lietuvos Respublikos augalų sėklininkystės įstatyme (Žin., 2001, Nr. [102-3623](#); 2004, Nr. 156-5687), Lietuvos Respublikos augalų veislių apsaugos įstatyme (Žin., 2001, Nr. [104-3701](#)) bei Augalų pasų, reikalingų tam tikrų augalų, augalinių produktų ir kitų objektų judėjimui Europos Bendrijoje, standartizavimo, išdavimo ir keitimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 3D-263 (Žin., 2003, Nr. [81-3711](#)) vartojamas sąvokas.

III. SĖKLINIŲ BULVIŲ DAUGINIMO ETAPAI

5. Sėklinių bulvių dauginimo etapai (1 priedas):

5.1. Augalo kandidato (AK) pasirinkimas.

5.2. Meristeminės audinių kultūros (MAK) ir devirusuotų mikroaugalų (m_0) gavimas.

5.3. Bulvių mikroaugalų (m_0) dauginimas *in vitro*.

5.4. Bulvių minigumbų (m_1) dauginimas šiltnamyje.

5.5. Bulvių gumbų (m_2) dauginimas šiltnamyje ar lauko sąlygomis.

5.6. Elitinės (pagrindinės) kategorijos pirmos klasės (E1), antros klasės (E2), trečios klasės (E3) sėklinių bulvių dauginimas lauko sąlygomis.

5.7. Sertifikuotos kategorijos pirmos klasės (A) ir antros klasės (B)* sėklinių bulvių išauginimas.

IV. SĖKLINIŲ BULVIŲ KATEGORIJOS

6. Sėklinės bulvės pagal kategorijas skirstomos į:

6.1. Superelitinę (pradinę) kategoriją, kuriai priklauso:

6.1.1. bulvių mikroaugalai (m_0), regeneravę meristeminėje audinių kultūroje, neužsikrėtę virusine infekcija, bakterinėmis ir grybinėmis ligomis;

6.1.2. bulvių minigumbai (m_1) – stiebagumbiai, išauginti specialiaame auginimo substrate šiltnamyje iš bulvių mikroaugalų (m_0), atitinkantys šių Reikalavimų 2 priede nurodytas sąlygas bulvių minigumbams (m_1), Valstybinei sėklų ir grūdų tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba) patvirtinus šį atitikimą. Bulvių minigumbai (m_1) daugiausia naudojami bulvių gumbams (m_2) išauginti;

6.1.3. bulvių gumbai (m_2) – stiebagumbiai, išauginti iš bulvių minigumbų (m_1), atitinkantys šių Reikalavimų 2 priede nurodytas sąlygas bulvių gumbams (m_2), Valstybinei sėklų ir grūdų tarnybai patvirtinus šį atitikimą. Bulvių gumbai (m_2) naudojami elitinės (pagrindinės) kategorijos pirmos klasės sėklinėms bulvėms (E1) išauginti, o neatitikus reikalavimų gali būti suteikiama žemesnė kategorija ir / ar klasė.

6.2. Elitinę (pagrindinę) kategoriją, kuriai priklauso:

6.2.1. pirmos klasės sėklinės bulvės (E1) – stiebagumbiai, gauti iš superelitinės (pradinės) kategorijos bulvių gumbų (m_2), atitinkantys šių Reikalavimų 2 priede nurodytas sąlygas pirmos klasės sėklinėms bulvėms (E1), Valstybinei sėklų ir grūdų tarnybai patvirtinus šį atitikimą. Pirmos klasės sėklinės bulvės (E1) naudojamos antros klasės sėklinėms bulvėms (E2) išauginti, o neatitikus reikalavimų gali būti suteikiama žemesnė kategorija ir / ar klasė;

6.2.2. antros klasės sėklinės bulvės (E2) – stiebagumbiai, gauti iš pirmos klasės sėklinių bulvių (E1), atitinkantys šių Reikalavimų 2 priede nurodytas sąlygas antros klasės sėklinėms bulvėms (E2), Valstybinei sėklų ir grūdų tarnybai patvirtinus šį atitikimą. Antros klasės sėklinės bulvės (E2) naudojamos trečios klasės sėklinėms bulvėms (E3) išauginti, o neatitikus reikalavimų gali būti suteikiama žemesnė kategorija ir / ar klasė;

6.2.3. trečios klasės sėklinės bulvės (E3) – stiebagumbiai, gauti iš antros klasės sėklinių bulvių (E2), atitinkantys šių Reikalavimų 2 priede nurodytas sąlygas trečios klasės sėklinėms bulvėms (E3), Valstybinei sėklų ir grūdų tarnybai patvirtinus šį atitikimą. Trečios klasės sėklinės bulvės (E3) naudojamos sertifikuotos kategorijos pirmos klasės sėklinėms bulvėms (A) išauginti, o neatitikus reikalavimų gali būti suteikiama žemesnė kategorija ir / ar klasė.

6.3. Sertifikuotą kategoriją, kuriai priklauso:

6.3.1. pirmos klasės sėklinės bulvės (A) – stiebagumbiai, gauti iš elitinės (pagrindinės) kategorijos trečios klasės sėklinių bulvių (E3), atitinkantys šių Reikalavimų 2 priede nurodytas sąlygas pirmos klasės sėklinėms bulvėms (A), Valstybinei sėklų ir grūdų tarnybai patvirtinus šį atitikimą. Pirmos klasės sėklinės bulvės (A) naudojamos antros klasės sėklinėms bulvėms (B)* išauginti, o neatitikus reikalavimų gali būti suteikiama žemesnė klasė;

6.3.2. antros klasės sėklinės bulvės (B)* – stiebagumbiai, gauti iš pirmos klasės sėklinių bulvių (A), atitinkantys šių Reikalavimų 2 priede nurodytas sąlygas antros klasės sėklinėms bulvėms (B), Valstybinei sėklų ir grūdų tarnybai patvirtinus šį atitikimą. Antros klasės sėklinės bulvės (B) naudojamos nesėklinėms bulvėms auginti.

7. Superelitinės (pradinės) kategorijos bulvių mikroaugalai (m_0), minigumbai (m_1) ir gumbai (m_2), elitinės (pagrindinės) kategorijos pirmos klasės (E1), antros klasės (E2) ir trečios klasės (E3), sertifikuotos kategorijos pirmos klasės (A) ir antros klasės (B)* sėklinės bulvės ir jų pasėliai turi atitikti fitosanitarinius reikalavimus: būti neužsikrėtę šių Reikalavimų 3 priede nurodytais nematodais, bakterinėmis ligomis bei minėtame priede nurodytų virusų kiekis turi atitikti šių Reikalavimų 2 priede nustatytas leistinas ribas, o Valstybinė augalų apsaugos tarnyba turi patvirtinti šį atitikimą.

V. SĖKLINIŲ BULVIŲ SERTIFIKAVIMAS

8. Superelitinės (pradinės), elitinės (pagrindinės) ir sertifikuotos kategorijos sėklinės bulvės sertifikuojamos, jeigu:

8.1. bulvių veislės įrašytos į Augalų veislių sąrašą (nacionalinį augalų veislių sąrašą) (toliau – Augalų veislių sąrašas), kurį tvirtina žemės ūkio ministras, ar į Žemės ūkio augalų rūšių veislių bendrąjį katalogą (toliau – Bendrasis katalogas);

8.2. asmenys, dauginantys ir tiekiantys į rinką sėklines bulves, atestuoti žemės ūkio ministro nustatyta tvarka;

8.3. sėklinių bulvių augintojas turi licencinę sutartį dėl veislių, kurioms taikoma teisinė apsauga;

8.4. sėklinių bulvių pasėlis atitinka šiuose Reikalavimuose išdėstytas kokybės ir fitosanitarines nuostatas;

8.5. atlikus fitosanitarinę kontrolę nerasta bulvių gumbų, užsikrėtusių kenksmingais organizmais;

8.6. sėklinių bulvių siuntos kokybė atitinka šių Reikalavimų nuostatas;

8.7. sėklinės bulvės supiltos į pakuotes, kurias galima sandariai uždaryti;

8.8. bandinių ėmėjas iš sėklinių bulvių siuntos pakuotės atrinko bandinį pagal Valstybinės sėklų ir grūdų tarnybos patvirtintą sėklinių bulvių bandinių ėmimo metodiką;

8.9. pakuotė paženklinta oficialia etikete, kuri atitinka šių Reikalavimų 47 ir 49 punktų nuostatas;

8.10. turi dauginimo sutartį veislėms, kurioms yra nustatytas adaptacinis periodas iki 2007 m. gegužės 1 d.

9. Kai superelitinių (pradinių), elitinių (pagrindinių) ir sertifikuotų kategorijų sėklinių bulvių pasėlis ir jų siuntos atitinka šių Reikalavimų nuostatas, Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba išduoda sėklinių bulvių sertifikatą.

10. Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba, atlikdama veiksmus, susijusius su sėklinių bulvių sertifikavimu, bendradarbiauja su Europos Komisijos pareigūnais bei valstybių narių institucijomis, atsakingomis už sėklinių bulvių sertifikavimą.

VI. FITOSANITARINIAI SĖKLINIŲ BULVIŲ REIKALAVIMAI

11. Augalai kandidatai (AK) atrenkami patikrinus, ar nėra užkrėsti bulvėms kenksmingais organizmais, išvardytais šių Reikalavimų 3 priede.

12. Meristeminių audinių kultūra (MAK) gaunama iš augalo kandidato (AK) akredituotoje laboratorijoje, kurioje neauginami kiti augalai, kurie galėtų būti bulvių ligų pernešėjai.

13. Superelitinės (pradinės) kategorijos bulvių mikroaugalai (m_0) tiriami dėl virusinių ligų ir vėliau dauginami laboratorijoje *in vitro* metodu ir laikomi taip, kad būtų išvengta audinių kaliaus susidarymo, apvytimo ar užkrėtimo bulvėms kenksmingais organizmais, išvardytais 3 priede.

14. Išauginti *in vitro* bulvių mikroaugalai (m_0) toliau auginami izoliuotomis sąlygomis šiltnamyje. Auginimo substratas turi būti neužkrėstas auksiniu bulviniu nematodu (*Globodera rostochiensis*) ir blyškiuoju bulviniu nematodu (*G. pallida*). Mikroaugalų pasėlis turi būti neužsikrėtęs bulvių vėžiu (*Synchytrium endobioticum*), šių Reikalavimų 3 priede nurodytais virusais, bakterijomis. Saugant bulvių mikroaugalus (m_0) nuo užkrėtimo, turi būti imtasi fitosanitarinių priemonių (apsauginiai drabužiai, batų keitimas ir dezinfekcija, neužkrėsto kenkėjų auginimo substrato naudojimas, neužkrėsto bulvėms kenksmingais organizmais vandens naudojimas).

15. Superelitinės (pradinės) kategorijos bulvių minigumbų (m_1) pasėlis turi būti saugomas nuo amarų, kitų kenksmingų organizmų, išvardytų šių Reikalavimų 3 priede, ir kitų augalų, gautų iš nemeristeminių audinių, kurie tikrinami dėl šių Reikalavimų 3 priede nurodytų virusų ir bakterinių ligų sėklinėms bulvėms, taip pat turi būti neužsikrėtę bulvių vėžiu (*Synchytrium endobioticum*), stiebiniu bulviniu nematodu (*Ditylenchus destructor*), kolumbiniu galiniu nematodu (*Meloidogyne chitwoodi*), klastinguoju galiniu nematodu (*M. fallax*). Kenksmingų organizmų kontrolei turi būti naudojami augalų apsaugos produktai.

16. Superelitinės (pradinės) kategorijos bulvių gumbai (m_2), elitinės (pagrindinės) ir sertifikuotos kategorijų sėklinės bulvės tikrinamos dėl šių Reikalavimų 3 priede nurodytų virusų ir bakterinių ligų, taip pat turi būti neužsikrėtusios bulvių vėžiu (*Synchytrium endobioticum*), stiebiniu bulviniu nematodu (*Ditylenchus destructor*), kolumbiniu galiniu nematodu (*Meloidogyne chitwoodi*), klastinguoju galiniu nematodu (*M. fallax*). Sėklinis bulvių pasėlis turi būti neužkrėstas auksiniu bulviniu nematodu (*Globodera rostochiensis*) ir blyškiuoju bulviniu nematodu (*G. pallida*).

17. Superelitinės (pradinės) kategorijos bulvių gumbai (m_2), elitinės (pagrindinės) ir sertifikuotos kategorijų sėklinės bulvės auginamos tokiomis sąlygomis, kad būtų sumažinta užsikrėtimo rizika virusais, kuriuos perneša amarai (įskaitant tinkamu laiku purškimą insekticidais, ankstyvąjį bulvienojų naikinimą). Turi būti imtasi fitosanitarinių priemonių, mažinančių galimybes išplisti kontaktiniu būdu ir dirvožemiu plintančioms ligoms, nurodytoms šių Reikalavimų 3 priede.

18. Sėklinių bulvių bandiniai imami ir stiebagumbių bei pasėlių atitikimas fitosanitariniams reikalavimams įvertinamas pagal Valstybinės augalų apsaugos tarnybos viršininko patvirtintas metodikas.

19. Sėklinėms ir maistinėms bulvėms auginti įmonė turi turėti atskirus padalinius, kuriuose būtų naudojama atskira žemės ūkio technika, kiti įrankiai, atskiri sandėliai, bulvių rūšiavimo punktai. Sėklinės bulvės turi būti sandėliuojamos atskirai nuo maistinių bulvių. Sandėliai dezinfekuojami, pasėliai, bulvių gumbai apdorojami tik registruotomis augalų apsaugos priemonėmis, laikantis augalų apsaugos priemonių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų.

20. Sėklinių bulvių dauginimo dokumentavimo sistema turi būti sutvarkyta taip, kad užtikrintų informacijos apie augalų kilmę ir gamybos apimtį prieinamumą, o sėklos įsigijimo dokumentai saugomi. Taip pat saugomi dokumentai, patvirtinantys šiuose Reikalavimuose nustatytų atlikti tyrimų rezultatus, išduoti kiekvienu dauginimo etapu.

VII. SĖKLINIŲ PASĖLIŲ KOKYBĖS REIKALAVIMAI

21. Aprobatoriui apžiūrint sėklinių bulvių pasėlius, pasėlio savininkas privalo pateikti įsigijimo dokumentus, lauko schemas, duomenis apie priešsėlius, sėjomainas. Jei veislė neįrašyta į Augalų veislių sąrašą, o įrašyta į Bendrąjį katalogą, pasėlio savininkas Valstybinei sėklų ir grūdų tarnybai turi pateikti veislės aprašymą.

22. Aprobuojama pagal Valstybinės sėklų ir grūdų tarnybos viršininko patvirtintas metodikas. Sėkliniai pasėliai turi atitikti Reikalavimų 2 priede nurodytas nuostatas.

23. Sėklius pasėlius galima aprobuoti, jeigu toje pačioje vietoje bulvės nebuvo augintos mažiausiai 4 metus.

24. Sėkliniams pasėliams būtini minimalūs izoliaciniai atstumai. Sėklai skirtos bulvės turi būti auginamos ne mažesniu kaip 100 m atstumu nuo maistinių bulvių ir kitų bulvinių šeimos augalų pasėlių. Jei viename lauke auginamos kelių veislių ir klasių bulvės, būtina tarp jų palikti vieną neužsodintą vagą. Rekomenduojami kaimyniniai augalai: varpiniai javai, grikliai, daugiametės žolės.

25. Veislės grynumas nustatomas apžiūrint kiekvieną bulvių kerą kontrolinėse vagų dalyse. Bulvių kera turi atitikti veislei būdingus požymius: žiedų spalvą, lapų formą bei spalvą, stiebų tipą ir bendrą išvaizdą.

VIII. SĖKLINIŲ GUMBŲ KOKYBĖS REIKALAVIMAI

26. Superelitinės (pradinės) kategorijos bulvių mikroaugalams (m_0) ir bulvių minigumbams (m_1) netaikomi 27 punkte nurodyti reikalavimai. Sėklinės bulvės, dėl kurių įtraukimo į Augalų veislių sąrašą buvo pateikta ir įregistruota paraiška Lietuvos valstybiniame augalų veislių tyrimo centre (toliau – Augalų veislių tyrimo centras), turi atitikti sertifikuotai kategorijai šių Reikalavimų 2 priede nustatytus reikalavimus.

27. Sėklinių bulvių gumbų dydis nustatomas matuokliu. Minimalus gumbų dydis turi būti toks, kad gumbai nepralįstų pro 25x25 mm dydžio matuoklio skylutę. Jei jie nepralenda pro 35x35 mm dydžio matuoklio skylutę, tuomet viršutinės ir apatinės ribos didinamos kas 5 mm. Sėklinių bulvių siuntoje gumbų dydis negali skirtis daugiau kaip 25 mm. Siuntoje neturi būti daugiau kaip 3 proc. gumbų, mažesnių negu leistino minimalaus dydžio ir daugiau kaip 3 proc. didesnių negu leistino maksimalaus dydžio. Sėklinių bulvių, dėl kurių įtraukimo į Augalų veislių sąrašą buvo pateikta ir įregistruota paraiška Augalų veislių tyrimo centre, bandiniai imami iš vienerių siuntų pagal Valstybinės sėklų ir grūdų tarnybos patvirtintą sėklinių bulvių bandinių ėmimo metodiką.

28. Minimalus sėklinėms bulvėms leistinas žemėtumo, mechaninių pažeidimų bei ligų ir kenkėjų pažeidimo procentas pateikiamas šių Reikalavimų 2 priede.

29. Sėklinių bulvių gumbų kokybė nustatoma pagal Valstybinės sėklų ir grūdų tarnybos viršininko patvirtintas metodikas. Asmeniui pageidaujant, vienerius metus leidžiama atlikti kiekvienos sėklinių bulvių veislės, dėl kurios įtraukimo į Augalų veislių sąrašą buvo pateikta ir įregistruota paraiška Augalų veislių tyrimo centre, bandymus siekiant surinkti informaciją apie jos ūkinį vertingumą. Tokiems bandymams pasėti leidžiamas sėklinių bulvių kiekis turi neviršyti 0,1 proc., kasmet sunaudojamo Lietuvos Respublikoje. Jeigu tokio kiekio nepakanka užsodinti 10 ha plotą, leidžiama sėklinių bulvių kiekį padidinti.

IX. EUROPOS BENDRIJOS PALYGINAMIEJI BANDYMAI

30. Europos Bendrijos palyginamieji bandymai skirti Europos Bendrijoje sėklinių bulvių bandinių vegetaciniams bandymams atlikti, kurių tikslas – suderinti sertifikavimo metodus bei patikrinti, ar sėklinės bulvės atitinka nustatytus reikalavimus. Europos Bendrijos palyginamieji bandymai apima sėklines bulves:

- 30.1. importuotas iš trečiųjų šalių;
- 30.2. skirtas ekologinei žemdirbystei;
- 30.3. skirtas išsaugoti augalų genetiniams ištekliams bei *in situ* apsaugai.

X. TIEKIMO Į RINKĄ REIKALAVIMAI

31. Tiekiamos į rinką superelitinės (pradinės), elitinės (pagrindinės) ir sertifikuotos kategorijos sėklinės bulvės turi būti sertifikuotos ir veislės įrašytos į Augalų veislių sąrašą ar Bendrąjį katalogą.

32. Veisles, kurioms nustatytas adaptacinis periodas dėl neatitikimo Europos Sąjungos reikalavimų, galima tiekti į rinką iki 2007 m. gegužės 1 d. tik Lietuvos Respublikos teritorijoje. Informacija „leista prekiauti tik Lietuvos Respublikos teritorijoje“ turi būti nurodyta etiketėje ir sertifikate.

33. Iš trečiųjų šalių įvežamos sėklinės bulvės turi būti Tarybos sprendimu pripažintos lygiavertėmis kaip ir sėklinės bulvės, išaugintos Bendrijoje.

34. Sėklinių bulvių tiekėjui pageidaujant, žinios apie jo veiklą, susijusią su sertifikavimu ir fitosanitarine kontrole, laikomos konfidencialiomis.

35. Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba ir Valstybinė augalų apsaugos tarnyba kontroliuoja sėklines bulves rinkoje, siekdamos nustatyti, ar jų tiekėjai laikosi nuostatų, nurodytų šiuose Reikalavimuose.

36. Žemės ūkio ministro nustatytu laikotarpiu tiekėjams leidžiama tiekti į rinką:

- 36.1. nedidelį sėklinių bulvių kiekį moksliniais tikslais ar selekciniam darbui;
- 36.2. nustatytą sėklos kiekį kitiems tyrimams ar bandymams, jei ji priklauso veislėms, dėl kurių tam tikroje valstybėje narėje yra pateikta paraiška dėl įtraukimo į nacionalinį augalų veislių sąrašą.

37. Genetiškai modifikuotų veislių sėklinių bulvių sertifikate, etiketėje ir augalo pase nurodoma, kad veislė yra genetiškai modifikuota.

38. Negalima tiekti į rinką sėklinių bulvių, kurios yra apdorotos dygimo inhibitoriais.

39. Tiekiant į rinką daugiau kaip 2 kg sėklos, kuri yra importuota iš trečiųjų šalių, ant sėklinių bulvių pakuotės etikečių turi būti pateikta ši informacija:

- 39.1. rūšis;
- 39.2. veislė;
- 39.3. kategorija;
- 39.4. išauginimo šalis ir kontrolės institucija;
- 39.5. šalis siuntėja;
- 39.6. importuotojas;
- 39.7. sėklinių bulvių kiekis.

40. Žemės ūkio ministras, remdamasis Europos Komisijos priimtu sprendimu, gali nustatyti reikalavimus neįrašytoms į Bendrąjį katalogą ar Augalų veislių sąrašą sėklinių bulvių veislėms. Naudojama sėklinių bulvių etiketė ir augalo pasas yra rudos spalvos. Etiketėje ir augalo pase nurodoma, kad šių sėklinių bulvių kategorijai keliami ne tokie griežti reikalavimai.

41. Sėklinės bulvės parduodamos tik vienerūšėmis siuntomis. Siuntos dydis neribojamas.

42. Sėklinės bulvės pakuojamos į naujas įvairaus dydžio pakuotes iki 1 t.

43. Sėklinių bulvių tiekimu į rinką nelaikomi šie veiksniai:

- 43.1. sėklinių bulvių tiekimas kontrolės institucijoms, siekiant atlikti oficialius tyrimus;
- 43.2. sėklinių bulvių tiekimas paslaugų teikėjams, siekiant jas apdoroti ar pakuoti, numatant, kad paslaugų teikėjas neįgyja turtinių teisių į sėklines bulves;

43.3. sėklinių bulvių tiekimas tam tikromis sąlygomis paslaugų teikėjams, turint tikslą išauginti tam tikrą žemės ūkio žaliavą, skirtą pramoniniams tikslams ar tolesniam dauginimui. Šiuo atveju turi būti užtikrinta, kad paslaugų teikėjas neįgautų turtinės teisės į pateiktas sėklines bulves ar į gautą derlių. Sėklinių bulvių tiekėjas turi pateikti Valstybinei sėklų ir grūdų tarnybai sutarties ar jos atitinkamų dalių kopijas, sudarytas su paslaugų teikėju. Sutartyje turi būti nurodyta, kokius standartus ir reikalavimus atitinka tiekiamos sėklinės bulvės.

44. Lietuvoje sertifikuotos ir tiekiamos į rinką superelitinės, elitinės ir sertifikuotos kategorijos sėklinių bulvių pakuotės turi būti paženklintos Valstybinės sėklų ir grūdų tarnybos etiketėmis ir Valstybinės augalų apsaugos tarnybos augalo pasu. Reikalavimai augalo pasui nustatyti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 3D-263.

45. Pakuotės turi būti paženklintos taip, kad jų nebūtų galima atidaryti nepažeidus ženklinimo sistemos. Pakuotės ženklinamos prie jų pritvirtinus etiketes.

46. Sėklinių bulvių pakuotes etiketėmis gali ženklinti Valstybinės sėklų ir grūdų tarnybos specialistai ar patys augintojai, kontroliuojant Valstybinei sėklų ir grūdų tarnybai. Pakartotinai sėklinių bulvių pakuotes perženklinti etiketėmis gali tik Valstybinės sėklų ir grūdų tarnybos specialistai, etiketėje pažymėdami perženklinimo faktą, datą ir tarnybos pavadinimą.

Augalo pasą rengia, spausdina ir išduoda Valstybinė augalų apsaugos tarnyba arba asmenys, turintys raštišką šios tarnybos leidimą. Augalo paso etiketė turi būti pritvirtinta prie sėklinių bulvių pakuotės. Jei perženklinama pakartotinai, augalo pase nurodoma perženklinimo faktas ir data.

47. Ant sėklinių bulvių pakuočių tvirtinamos etiketės turi būti nenaudotos, ne mažesnės kaip 110x67 mm dydžio, jose turi būti tokia informacija:

47.1. ant superelitinės (pradinės) kategorijos sėklos pakuočių tvirtinama etiketė, kurioje turi būti:

47.1.1. nuoroda „Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, Lietuva“;

47.1.2. gamintojo identifikavimo numeris arba siuntos identifikavimo kodas;

47.1.3. ženklinimo data (metai, mėnuo);

47.1.4. augalo rūšis;

47.1.5. augalo veislė;

47.1.6. žodžiai „superelitinės (pradinės) kategorijos sėklinės bulvės“;

47.2. ant elitinės (pagrindinės) ir sertifikuotos kategorijų sėklinių bulvių tvirtinama etiketė, kurioje turi būti pateikta ši informacija:

47.2.1. „EB taisyklės ir standartai“;

47.2.2. nuoroda „Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, Lietuva“;

47.2.3. sėklinių bulvių siuntos numeris;

47.2.4. ženklinimo data (metai ir mėnuo);

47.2.5. sėklinių bulvių veislė;

47.2.6. išauginusi šalis;

47.2.7. sėklinių bulvių kategorija (klasė);

47.2.8. sėklinių bulvių dydis;

47.2.9. sėklinių bulvių neto masė, kg;

47.3. ant tiekiamos į rinką sėklinių bulvių, dėl kurių įtraukimo į Augalų veislių sąrašą buvo pateikta ir įregistruota paraiška Augalų veislių tyrimo centre, pakuočių tvirtinama oranžinės spalvos etiketė, kurioje turi būti viena iš oficialių Europos Bendrijos kalbų pateikta informacija:

47.3.1. nuoroda „Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, Lietuva“;

47.3.2. sėklinių bulvių siuntos numeris;

47.3.3. ženklinimo data (metai, mėnuo);

47.3.4. augalo rūšis;

47.3.5. veislės pavadinimas ir paraiškos numeris (tiekėjo pateiktos ir įregistruotos paraiškos, Augalų veislių tyrimo centre, numeris);

47.3.6. nuoroda „oficialiai dar neįtraukta veislė“;

47.3.7. nuoroda „tik tyrimams ir bandymams“;

47.3.8. jeigu veislė genetiškai modifikuota, žodžiai „genetiškai modifikuota veislė“;

- 47.3.9. sėklinių bulvių dydis;
- 47.3.10. deklaruojamas neto ar bruto svoris;
- 47.3.11. jei yra chemiškai apdorotos, nurodoma apdorojimo medžiaga bei apytikris santykis tarp grynojo svorio ir bendro svorio.
- 48. Sėklinių bulvių siuntai suteikiamas numeris, kuriame žymima:
 - 48.1. apskrities (auginimo vietovės) pavadinimas (santrumpa);
 - 48.2. tiekėjo registracijos numeris;
 - 48.3. sėklinių bulvių siuntos eilės numeris;
 - 48.4. šalies kodas (LT).
- 49. Skiriamosios etikečių spalvos:
 - 49.1. superelitinės (pradinės) kategorijos – balta su violetine 5 mm pločio įžambia juosta nuo kairiojo į dešinį apatinį kampą;
 - 49.2. elitinės (pagrindinės) kategorijos – balta;
 - 49.3. sertifikuotos kategorijos – mėlyna.
- 50. Tam tikrais šiuose Reikalavimuose nenumatytais atvejais elitinės (pagrindinės) ar sertifikuotos kategorijos sėklinių bulvių pakuotės turi būti paženklintos tiekėjo etikete (tai gali būti nuo oficialios etiketės atskirta etiketė arba tiekėjo informacija, išspausdinta ant pačios pakuotės).
- 51. Bet koks sėklinių bulvių cheminis apdorojimas turi būti pažymėtas oficialioje etiketėje.

XI. SĖKLINIŲ BULVIŲ LAIKYMO IR GABENIMO REIKALAVIMAI

- 52. Sėklinės bulvės laikomos specializuotose bulvių saugyklose. Saugykloje būtina ventiliavimo sistema, pastovus temperatūros režimas (ne mažiau kaip +2⁰C), ne didesnis kaip 90 proc., santykinis oro drėgnumas.
- 53. Esant teigiamai oro temperatūrai, sėklinės bulvės gabenamos įvairiomis transporto priemonėmis. Oro temperatūrai nukritus žemiau 0⁰C, bulvės gabenamos specialiomis, papildomai apšildomomis arba termoizoliacinėmis transporto priemonėmis. Prie kiekvienos siuntos turi būti patogu prieiti.

PASTABA. * 6.3.2 punktas taikomas iki 2005 06 01.

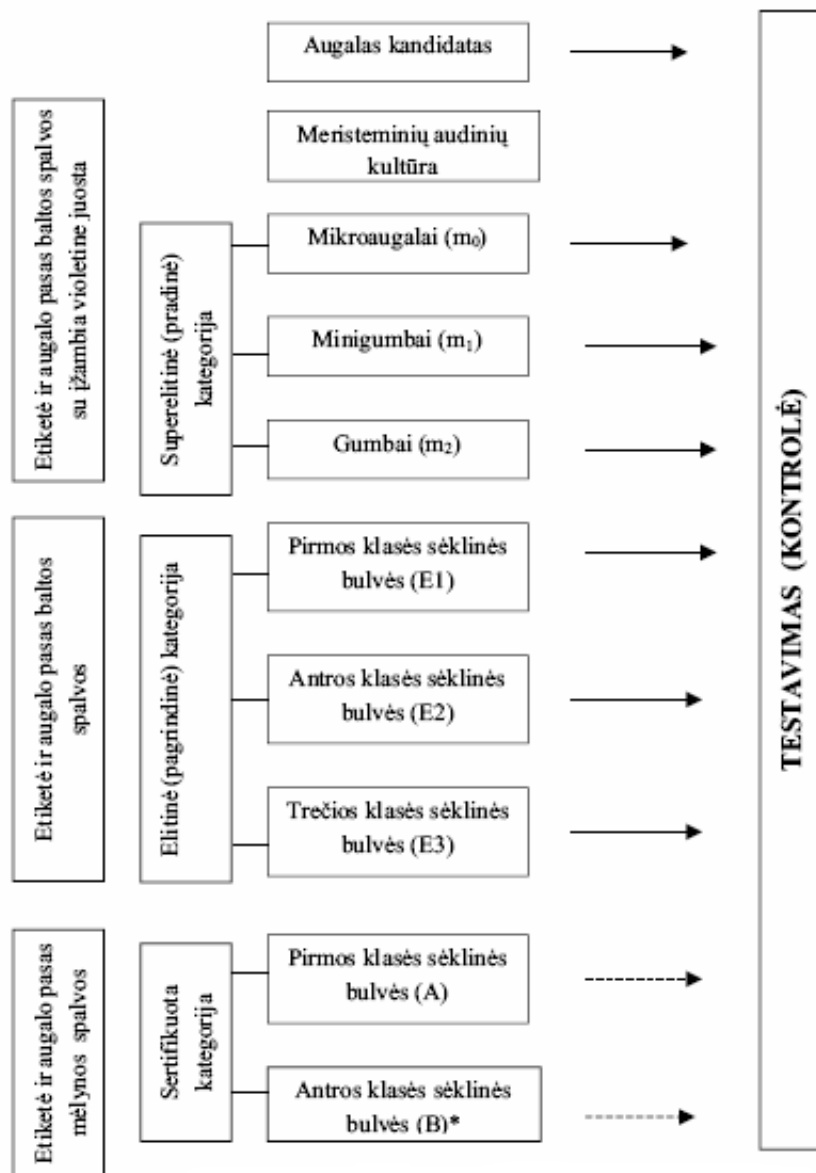
Priedo pakeitimai:

Nr. [175](#), 2002-05-10, Žin., 2002, Nr. 49-1918 (2002-05-17), i. k. 1022330ISAK00000175

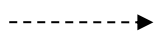
Nr. [3D-278](#), 2004-04-30, Žin., 2004, Nr. 86-3143 (2004-05-28), i. k. 1042330ISAK003D-278

Nr. [3D-243](#), 2005-04-29, Žin., 2005, Nr. 59-2080 (2005-05-10), i. k. 1052330ISAK003D-243

SĖKLINIŲ BULVIŲ DAUGINIMO ETAPAI



atliekami visi laboratoriniai tyrimai;



laboratoriniai tyrimai dėl virusų atliekami tik vizualiai pastebimiems virusinės infekcijos požymiams.

MINIMALŪS REIKALAVIMAI SĖKLINIŲ BULVIŲ PASĖLIAMS IR SĖKLINIŲ BULVIŲ GUMBAMS

	Reikalavimai			
	m ₁	m ₂	E1, E2, E3	A, B*
Pasėlio aprobavimas	Augalų %			
Virusai	0	0,1	4	10
Juodoji kojėlė (<i>Erwinia</i>)	0	0,01	2	4
Netipiški augalai	0	0,01	0,25	0,5
Skirtingų veislių augalai			0,1	0,2
Tirto augalo palikuonys	Augalų %			
Virusai	0	0,5	4	10 ^c
Stiebagumbių ligos ir pažeidimai ^d	Svorio %			
Maras (<i>Phytophthora infestans</i>)	0	0,1	0,2	1 ^e
Sausasis puvinys /šlapiasis puvinys	0	0,1		
Pašalimas	0	0,1		
Rizoktoniozė (<i>Rhizoctonia solani</i>)	0	1 (pp ^f > 10%)	5 (pp > 10 %) ^e	5 (pp > 10%) ^e
Paprastosios rauplės (<i>Streptomyces scabies</i>)	0	5 (pp > 33%)	5 (pp > 33%) ^e	5 (pp > 33%) ^e
Piktosios (dulkingosios) rauplės (<i>Spongospora subterranea</i>)	0	1 (pp > 10 %)	3 (pp > 10 %)	3 (pp > 10 %)
Pažeidimai, pvz., deformavimas, įtrūkimai	3	3	3 ^e	3 ^e
Žemėtumas	1	1	2 ^e	2 ^e

^a Įskaitant netaisyklą išsivystymą dėl augalų apsaugos priemonių naudojimo.

^b Leistini nukrypimai, kurie taikomi tiriant augalo palikuonis, taip pat taikomi stiebagumbių tyrimams po derliaus.

^c Tik stiprūs virusų požymiai.

^d Kai stiebagumbiai naudojami tik parduoti.

^e Visiems paženklintiems, bendras leistinas nukrypimas – 6 proc.

^f pp – pažeistas paviršius.

BULVĖMS KENKSMINGŲ ORGANIZMŲ PLITIMAS

Kenksmingi organizmai	Plitimo keliai
Virusai:	
Bulvių A potyvirusas (<i>Potato A potyvirus (PVA)</i>)	Amarai
Bulvių M karlavirusas (<i>Potato M carlavirus (PVM)</i>)	Amarai
Bulvių S karlavirusas (<i>Potato S carlavirus (PVS)</i>)	Amarai, kontaktiniu būdu**
Bulvių X potexvirusas (<i>Potato X potexvirus (PVX)</i>)	Kontaktiniu būdu
Bulvių Y potyvirusas (<i>Potato Y potyvirus (PVY)</i>)	Amarai
Bulvių lapų susisukimo polerovirusas (<i>Potato leafroll polerovirus (PLRV)</i>)	Amarai
Liucernos mozaikos alfamovirusas (<i>Alfalfa mosaic alfamovirus (AMV)</i>)	Amarai
Agurkų mozaikos kukumovirusas (<i>Cucumber mosaic cucumovirus (CMV)</i>)	Amarai
Bulvių aukubinės mozaikos poteksvirusas (<i>Potato aucuba mosaic potexvirus (PAMV)</i>)	Amarai
Bulvių mop – top pomovirusas (<i>Potato mop-top pomovirus (PMTV)</i>)	<i>Spongospora subterranea</i>
Bulvių V potyvirusas (<i>Potato V potyvirus (PVV)</i>)	Amarai
Tabako mozaikos tobamovirusas (<i>Tobacco mosaic tobamovirus (TMV)</i>)	Kontaktiniu būdu
Tabako nekrozės nekrovirusas (<i>Tobacco necrosis necrovirus (TNV)</i>)	<i>Olpidium brassicae</i>
Tabako garbanotosios dryžligės tobravirusas (<i>Tobacco rattle tobravirus (TRV)</i>)	Nematodai (įvairius kenkėjus <i>Paratrichodorus</i> ir <i>Trichodorus</i> spp.)
Pomidorų juodųjų žiedų nepovirusas (<i>Tomato black ring nepovirus (TBRV)</i>)	Nematodai (<i>Longidorus elongatus</i> , <i>L. attenuatus</i>)
Pomidorų mozaikos tobamovirusas (<i>Tomato mosaic tobamovirus (ToMV)</i>)	Kontaktiniu būdu
Pomidorų dėmėtojo vytulio tospovirusas (<i>Tomato spotted wilt tospovirus (TSWV)</i>)	Tripsai
Viroidas:	
<i>Potato spindle tuber viroid (PSTVd)</i>	Kontaktiniu būdu
Bakterijos:	
Bulvių žiedinis puvinys (<i>Clavibacter michiganensis subsp. sepedonicus</i>)	Kontaktiniu būdu
Bulvių rudasis puvinys (<i>Ralstonia solanacearum</i>)	Kontaktiniu būdu, vandeniu
Nematodai:	
Blyškasis bulvinis nematodas (<i>Globodera pallida</i>)	Dirvožemiu
Auksinis bulvinis nematodas (<i>G. rostochiensis</i>)	Dirvožemiu

** Kontaktinis būdas, kai tiesiogiai liečiamasi su augalais arba žemės ūkio mašinomis.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [175](#), 2002-05-10, Žin., 2002, Nr. 49-1918 (2002-05-17), i. k. 1022330ISAK00000175

Dėl 2000 m. birželio 30 d. įsakymo Nr. 215 "Dėl Privalomųjų reikalavimų sėklinėms bulvėms" dalinio pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-278](#), 2004-04-30, Žin., 2004, Nr. 86-3143 (2004-05-28), i. k. 1042330ISAK003D-278

Dėl žemės ūkio ministro 2000 m. birželio 30 d. įsakymo Nr. 215 "Dėl Privalomųjų reikalavimų sėklinėms bulvėms" pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-189](#), 2005-04-04, Žin., 2005, Nr. 45-1480 (2005-04-07), i. k. 1052330ISAK003D-189

Dėl žemės ūkio ministro 2000 m. birželio 30 d. įsakymo Nr. 215 "Dėl privalomųjų reikalavimų sėklinėms bulvėms" pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-243](#), 2005-04-29, Žin., 2005, Nr. 59-2080 (2005-05-10), i. k. 1052330ISAK003D-243

Dėl žemės ūkio ministro 2000 m. birželio 30 d. įsakymo Nr. 215 "Dėl Privalomųjų reikalavimų sėklinėms bulvėms" pakeitimo